

**ЗА
НАУКОВІ
КАДРИ**

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXVI

№ 24 (1007)

16 ВЕРЕСНЯ

1970 р.

Ціна 2 коп.

Рішенням парткому, ректорату, профкому та комітету ЛКСМУ
вносяться на Дощку Пошани газети «За наукові кадри»:

МАЦ Тамара — студентка факультету романо-германської філології. Щоденно виконує і перевиконує норми виробітку на збиранні помідорів в радгоспі «Дружба народів» Біляївського району.

ДОВГА Людмила — студентка факультету романо-германської філології. Також перевиконує денні завдання на збиранні помідорів у цьому ж радгоспі.

ШМИГЕРСЬКА Олена — студентка фізичного факультету, яка успішно працює на упорядкуванні території головного корпусу університету.

ЛОПАТЮК Анатолій — студент хімічного факультету, який працює на будівельному об'єкті університету штукатуром.

ТОПОРОВ Сергій — студент хімічного факультету. Сумлінно ставиться до роботи, працюючи на будівельних об'єктах університету.

ГОРОДЕНЦЕВ Юрій — студент хімічного факультету, який добре працює на будівельних об'єктах університету.

Бригади **КІРАКОСЯНА Сергія** та **ЛОПОТАН Валентина**, які працюють вантажниками по очистці території біологічного факультету.

ЗВЕРНЕННЯ

комітету комсомолу до студентів,
які працюють на ланах Біляївського
та Іванівського районів

Товариші! Знаменні дні переживає наша Батьківщина. Уся країна готується гідно зустріти XXIV з'їзд КПРС. Радянські люди примножують свої успіхи в праці, звеличують могутність нашої Вітчизни. Наша молодь складає Ленінський залік, присвячений XXIV з'їздові КПРС.

Залік цей проходить не тільки в аудиторіях, а й на ланах, заводах, фабриках.

На колгоспних і радгоспних ланах вирощено багатий урожай. Робота на селі у розпалі. Допомогти селу — наш почесний обов'язок. Наслідуючи традиції минулих років, ми повинні зробити це і нині.

Комсомольці! Нам довірено велику справу — допомогти трудівникам полів Біляївського та Іванівського районів, допомогти хліборобам на завершальному етапі польових робіт. І саме ударна праця допоможе нам зробити гідний внесок у фонд славних справ, присвячених XXIV з'їзду КПРС.

КОМІТЕТ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

З МОЛОДЕЧИМ ЗАПАЛОМ

Вступні іспити, хвилювання, що передували їм, минули. Тепер ми студенти.

І дарма, що не виїхали першокурсники на лани Одещини як їх старші товариші. Молоді руки потрібні і на університетських об'єктах. Фізфахівцям дісталось впорядковувати територію та приміщення головного корпусу. Вони виконують, здається, незначну, але дуже потрібну роботу. Минуть, витирають пил з парт, одним сло-

вом, докладають всіх зусиль, аби гарними і світлими були місця, де доведеться навчатись. А час початку занять вже не за горами. Скоро-скоро відлунає дзвоник і багатотисячний студентський колектив сяде за парти. Сяде й згадає добрим словом тих, хто піклувався про чистоту й добробут аудиторій.

Юрій ПОНОМАРЕНКО,
студент першого курсу
фізичного факультету.

Піклування про студентські клуби

На ударні будови, у колгоспи і радгоспи в нинішньому році було послано більш як чотири з половиною тисячі студентських агібригад. В їх активі — близько 400 тисяч прочитаних лекцій, понад сотню тисяч концертів. Навичок агітаційно-пропагандистської і культурно-масової роботи юнаки і дівчата набувають в агібригадах, створюваних при студентських клубах.

Про це говориться у постанові «Про дальше поліпшення роботи студентських клубів», прийнятій президією ВЦРПС і бюро ЦК ВЛКСМ. В ній відзначається, що ці клуби подають добру допомогу ректоратам, партійним, профспілковим і комсомольським комітетам в ідейно-політичному і естетичному вихованні студентів, в організації їх відпочинку.

Студентські клуби Ленінградського педагогічного інституту імені Герцена, Саратовського політехнічного, Московського енергетичного інститутів, Одеського вищого інженерного морського училища і ряду інших вищих учбових за-

кладів багато роблять, щоб прищепити студентам любов до обраної професії. З цією метою проводяться зльоти відмінників, зустрічі з передовими робітниками і колгоспниками, випускниками і викладачами інститутів і т. ін.

Поряд з цим в постанові говориться, що деякі студентські клуби ще не досить займаються комуністичним вихованням учнівської молоді, слабо використовують наочну агітацію. Рідко ще проводяться творчі семінари, зустрічі з діячами професійного мистецтва, обговорення спектаклів.

Президія ВЦРПС і бюро ЦК ВЛКСМ зобов'язали центральні, республіканські, крайові, обласні комітети і ради профспілок, ЦК ЛКСМ союзних республік, крайкоми, обкоми комсомолу, профкоми і комітети комсомолу вузів підвищити роль студентських клубів в ідейно-політичному та естетичному вихованні юнаків і дівчат.

У постанові намічено заходи до дальшого поліпшення діяльності студентських клубів.

Хроніка університетського життя

Відбулися загальноуніверситетські партійні збори, які прийняли звернення вчених нашого університету до всіх вчених вищих учбових закладів м. Одеси із закликом взяти активну участь в пропагандистській, агітаційно-масовій роботі серед трудящих міста та області в період підготовки до XXIV з'їзду КПРС (Текст звернення публікуватиметься в наступному номері газети).

На зборах з доповіддю про завдання колективу університету на вересень виступив ректор університету професор О. В. Богатський.

З метою організації і проведення 125-річчя з дня народження видатного українського драматурга, актора і режисера І. К. Тобілевича (Карпенка-Карого) створено ювілейний комітет в складі професора А. В. Недзвідського (голова комітету), професора С. К. Мельника, професора І. М. Дузя, доцента Л. В. Берловської, доцента П. Т. Маркушевського, доцента П. Ю. Данилка, В. М. Терлецької.

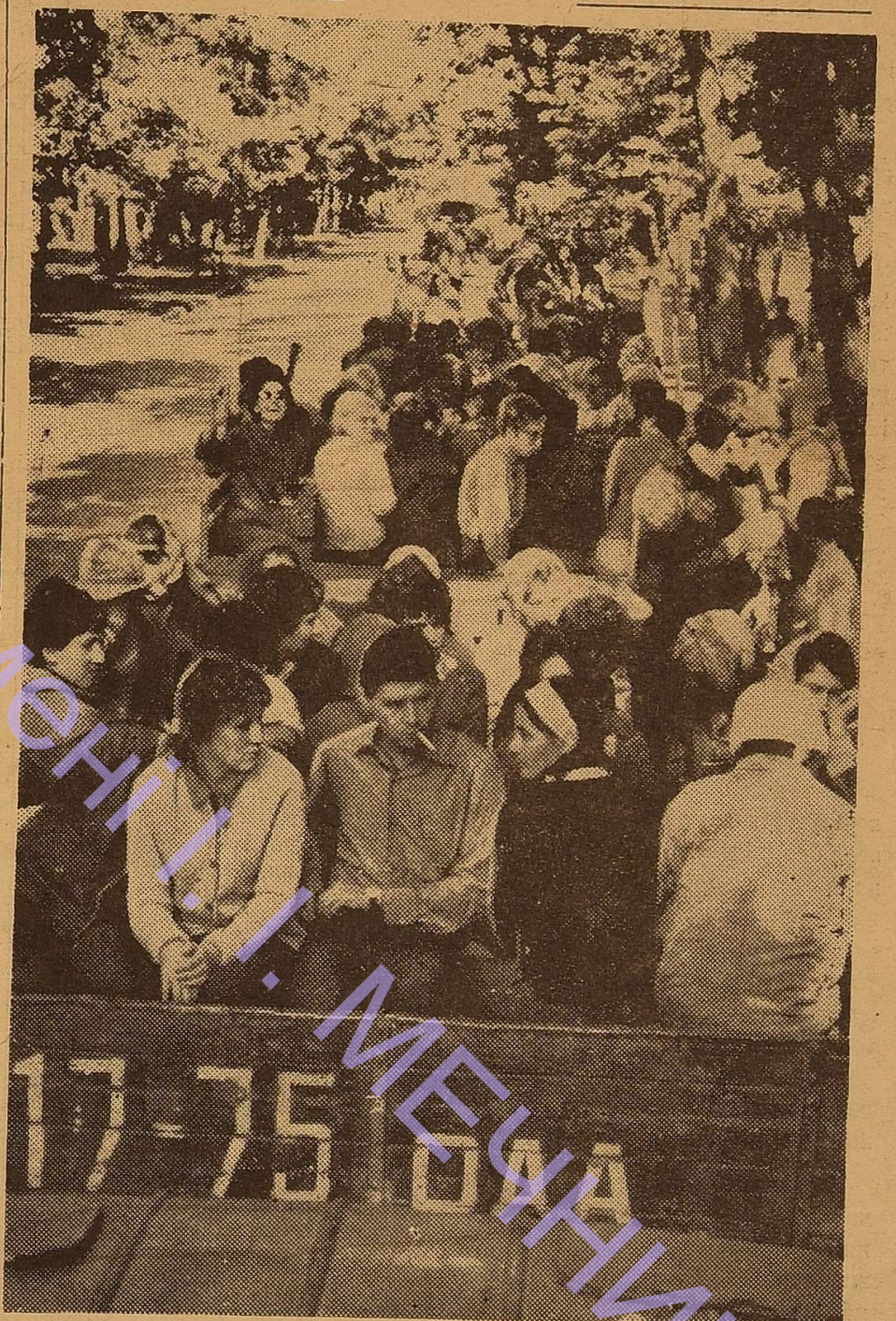
4, 5 вересня ц. р. студенти університету організовано виїхали на сільськогосподарські роботи в Біляївський район. Для загальногосподарського керівництва сільськогосподарськими роботами студентів у цьому районі створено оперативну групу в такому складі: доцент Л. Калуст'ян (керівник), доцент Д. Богуненко, керівник виробничої практики А. Дерій та секретар комітету ЛКСМУ Т. Ткаченко.

П'ятого вересня студенти приступили до роботи в Іванівському районі. Роботами керує оперативна група в складі С. Тюпіна (керівник), Є. Додіна, В. Котова та В. Станка.

7 вересня ц. р. відбулося заключне засідання приймальної комісії. Було підведено підсумки прийому до університету на 1970—1971 навчальний рік. З інформацією з цього питання виступив відповідальний секретар приймальної комісії О. І. Полоса.

В парткомі ОДУ відбулася нарада уповноважених по передплаті газет та журналів на 1971 рік. З інформацією про хід передплати виступили представники факультетів, кафедр, установ вузу. Було висловлено ряд пропозицій з метою успішного проведення важливої політичної кампанії.

На нараді виступив заступник секретаря парткому університету В. І. Світличний.

Перед від'їздом на сільгоспработи.

Фото В. РЕШЕТНИКОВА.

ТРУДОВІ БУДНІ

Сьогодні, друзі мої, ми — першокурсники, студенти Одеського державного університету. Мрія здійснилась. Ми вступили. Попереду — п'ять років навчання. Уявляєте, скільки всього цікавого чекає нас: лекції і вечори відпочинку, заліки та іспити, екскурсії і походи. І ми з вами будемо в гущі всіх цих подій.

А зараз ми просто працюємо. Так щороку розпочинається студентська пора. Одні поїхали в колгоспи та радгоспи, інші — на будови, а ми тут, при університеті. Здається нічого цікавого, просто працюємо. Але ми всіразом. Пі-

знаємо один одного, здружуємося. Легко працюється, коли поряд такі друзі, як медалістка Люда Зінченко, такі веселі, роботящі дівчата як Соня Чакір, Ліда Шестернянська. Хіба може бути нецікаво, коли поряд наш керівник Георгій Миколайович Аксентьев!..

І радість переповнює тебе, коли уявляєш, як цікаво буде на заняттях, майбутній практиці. Попереду — п'ять років! І я тепер вірю: дуже здорово бути студентом.

Г. БОЧЕВА,
студентка першого курсу
геолого-географічного
факультету.

Олександр Поярков — майбутній юрист. Йому, як і сестрам Храмовим з м. Запоріжжя, що вступили на філологічний факультет, любов до майбутньої професії прищепили батьки.

— Дід мій, — розповідає Саша, — в 20-х роках був чекістом, боровся проти різного роду ворогів Радянської влади. Батько і мати працювали в облсуді.

Щодня з їх розповідей я чув багато цікавого про роботу юриста. Ще у восьмому класі вирішив піти шляхом батьків.

І ось я — першокурсник! Поздоровляємо тебе, Олександр, з вступом до університету!

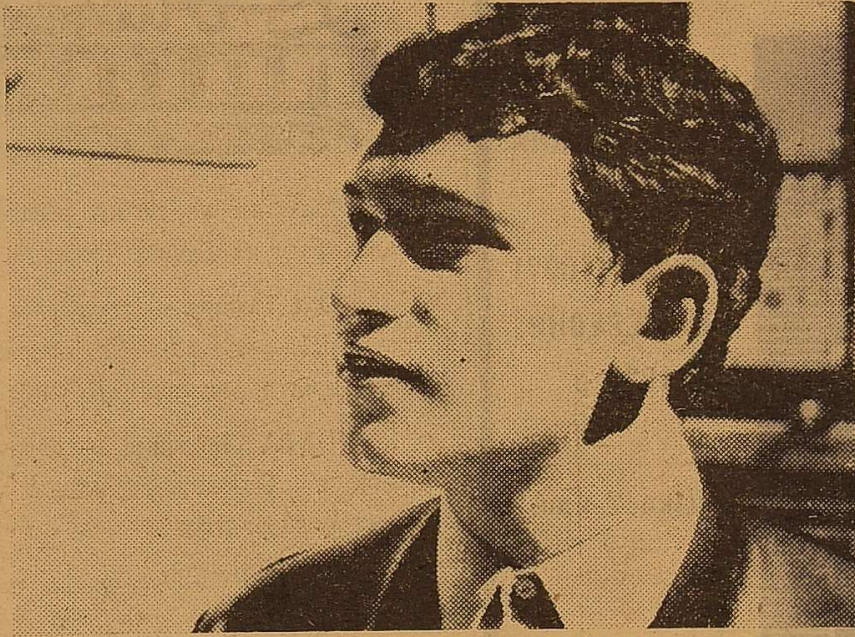

Фото В. РЕШЕТНИКОВА.

ДОВІР'Я ЗОБОВ'ЯЗУЄ

Одне з головних досягнень сучасної астрофізики — відкриття нестационарних процесів, що відбуваються у Всесвіті.

Спалахи блиску нестационарних зірок, що супроводжуються сплесками радіовипромінювання, свідчать про грандіозні вибухові процеси в надрах і в оболонках мелодих, недавно утворених зірках.

Могутні потоки радіо і оптичного випромінювання, які виявилися також змінними, що випускаються дуже далекими від нас особливими об'єктами — квазарами, — можуть бути пояснені тільки невідомими в земних лабораторіях властивостями матерії. Ці властивості проявляються чи в ранній стадії існування космічного об'єкту, чи внаслідок певних форм матерії, які не зустрічаються в межах Землі. Все більше є підстав думати, що ядра деяких Галактик мають таку «дозіркову» матерію, природа якої залишається загадковою.

Нарешті, відкриття «пульсарів» — зірок, що швидко змінюють своє випромінювання, настільки миттєве, що повний цикл коливань завершується за долі секунди, привело до підтвердження теоретично передбаченої можливості існування надгустих «нейтронних» і «гіперонних» зірок. Така зірка містить в своїх надрах масу, близьку за величиною до маси Сонця, в той час як діаметр «пульсара» порядку 30 кілометрів! Так була підтверджена гіпотеза гравітаційного колапсу — стиску зірки.

Таким чином сучасна астрофізика розширила кордони дослідження не тільки «вширину», включивши далекі об'єкти, що віддалені на мільярди світових років від Землі, але й «вглиб», — встановивши існування невідомих в умовах земних лабораторій форм матерії. Ці дослідження мають величезне філософське значення.

Намагання пояснити і поєднати результати цих спостережень створюють межу між науками. Тепер немає «чистої» астрономії. Вона синтезується з фізикою, хімією, а після того, як в міжпланетний простір пішли космічні обсерваторії і кораблі, після того, як на Місяці побували відважні космонавти, то й з геологією, геохімією, сейсмологією і навіть біологією.

Для сучасного етапу розвитку астрономії характерно і те, що вона перестала бути чисто спостережливою наукою. Прикутий до поверхні землі астроном не міг спостерігати далекі від нього сві-

тила і тлумачити результати спостережень на основі математичного аналізу. Він не міг ставити звичний для інших наук експеримент. Тепер, після історичних перемог космонавтики, він в силах експериментувати. Цей напрямок має величезне майбутнє. Наведено лише один приклад. На поверхні Місяця був встановлений чутливий сейсмограф, який дає змогу реєструвати коливання ґрунту Місяця. Свої показники сейсмограф передає на Землю з допомогою приєднаної до нього радіостанції. І ось, коли на Місяць був «кинутий» важкий предмет і виник удар об поверхню Місяця, надра Місяця відгукнулись на цей удар дуже своєрідно. В них виникли привалі, несхожі на земні, коливання. Так було виявлено відмінність внутрішньої будови Місяця від внутрішньої будови Землі. Можна встановити декілька таких приладів в різних місцях, викликати сильний вибух на поверхні Місяця і такі спостереження вже тепер дадуть повну картину розподілу мас і їх густоти в глибоких шарах надр Місяця.

Радянські обсерваторії ретельно вивчили будову атмосфери Венери і показали, що вона насичена вуглекислотою і її температура дуже висока. Однак, ця висока температура Венери викликана тим, що вуглекислота нагромаджує сонячне випромінювання. Тепер стоїть завдання знайти спосіб вивільнення венеріанської атмосфери від вуглекислоти з тим, щоб з часом температура планети знизилась і через декілька століть на поверхню цієї планети змогла опуститись людина.

Можна було б сказати ще багато про майбутнє космонавтики, про майбутні орбітальні обсерваторії, що обертаються навколо Землі, з яких провадитимуться спостереження законами космонавтів. Однак, невеликий розмір статті не дає можливості зупинитися на всіх цих важливих і цікавих проблемах. Скажемо тільки, що багато з розділів сучасної астрономії «відміруть» і будуть видозмінені. Наприклад, кому прийдє в голову спостерігати в телескоп з поверхні Землі ту чи іншу планету і досліджувати її властивості, коли на її поверхню ступить нога космонавта? Таким чином, важлива в наш час планетна астрономія — така галузь наземної астрономії, яка в майбутньому втрачить своє значення і буде замінена планетною космонавтикою.

Однак, є декілька галузей наземної астрономії, які ніколи не відміруть. Однією з них є галузь, що займається вивченням зірок. Ось над розробкою таких проблем працюють астрономи університетської обсерваторії.

В обсерваторії вивчаються нестационарні зірки. Для їх дослідження застосовуються всі доступні нам методи — простий візуальний, фотографічний і найточніший в наш час фотоелектричний. За останні роки, точніше після 1956 року, обсерваторія створила нову базу спостереження. У велику спостережливую станцію перетворився наш замський пункт, розміщений на околиці села Маяки Біляївського району. Тепер для спостереження більш південних зірок ми працюємо над організацією спостережливої станції в горах під Ашхабадом. Хоча і створено нове обладнання, воно нас вже не задовольняє. Ми будемо своїми силами нові, більш перспективні за своїми властивостями, телескопи. Буде закінчено будівництво телескопа 65 см. В майбутньому році буде сконструйовано і почне створюватись метровий телескоп. А ще через рік ми маємо намір створити великий телескоп з діаметром дзеркала 156 см. Заготовка для дзеркала у нас вже є. До речі, дзеркало телескопа важить 1300 кілограмів!

Щоб не залежати від заготовельників, ми будемо в Маяках свою оптичну майстерню, яка в майбутньому році вже вироблятиме оптику для телескопів діаметром до 75 см.

Роботи наших астрономів мають також прикладний, практичний характер. Досить сказати, що обсерваторія виконує чотири господарських роботи, в яких, до речі, беруть участь і студенти.

Завдання полягає в тому, щоб протягом цієї п'ятирічки створити силами нашого колективу обсерваторію, яка б не поступалася по своєму обладнанню таким обсерваторіям, як в МДУ, а також академічним обсерваторіям, і яка б могла успішніше виконувати завдання, зв'язані з дослідженням нестационарних об'єктів. До цього нас зобов'язує і те, що обсерваторії нашого університету присвоєна друга категорія наукової установи.

В. ЦЕСЕВИЧ,
професор, член-кореспондент
АН УРСР, заслужений діяч
науки України, директор
обсерваторії.

ШИРШЕ ВПРОВАДЖУВАТИ ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ

Однією з умов ефективного застосування нових методів навчання є використання технічних засобів.

В університеті провадиться розробка контролюючих приладів. Створено аудиторії автоматизованого контролю. Аудиторія № 73, наприклад, оснащена машинами, які дають змогу провадити автоматизований поточний контроль засвоєння знань студентами. Аудиторія № 75 обладнана машинами типу «Контроль-В6, ОДУ» для проведення занять в режимі тренування і самоконтролю.

Активно впроваджують методи програмованого навчання на кафедрі геометрії. Старший викладач цієї кафедри К. А. Норкін склав програмований навчальний посібник «Алгоритми в нарисній геометрії» і розробив систему вправ для вирішення задач з використанням автоматів, що контролюють. Умови задач носять характер тестів на встановлення послідовності окремих етапів рішення.

Виконання вправ з використанням машини «Контроль-В6, ОДУ» дає змогу здійснити коопераційний контроль пізнавальної діяльності тих, хто навчається, чим вирішується одна з актуальних дидактичних проблем.

Трьохрічний досвід комплексного застосування програмованого навчального посібника і автоматизованого контролю показав високу дидактичну ефективність розробленої методики викладання нарисної геометрії. Став більш раціонально використовуватись аудиторний учбовий час, під-

вищилась якість засвоєння учбового матеріалу.

Кафедра іноземних мов також почала розробку навчальних програм з використанням приладів, що контролюють, і в поточному навчальному році приступила до їх впровадження.

Однак, розроблені в університеті технічні засоби навчання використовуються вкрай недостатньо. Кафедрам, викладачам потрібно активніше застосовувати технічні прилади для удосконалення учбового процесу. Цьому повинна передувати копітка робота. Про це добре сказано в статті першого заступника міністра вищої і середньої спеціальної освіти СРСР М. Ф. Краснова (газета «Известия» від 16 березня 1970 р.).

Реалізація принципів наукової організації праці — важливе завдання удосконалення навчання у вузі. В нашому університеті є великі можливості застосування засобів і методів обчислювальної математики і техніки в оптимізації управління учбовим процесом.

Обчислювальний центр, кафедра обчислювальної математики університету можуть і повинні зайнятися питанням удосконалення організації учбового процесу: оптимального використання аудиторного фонду, складання розкладу; збору, зберігання, переробки і видачі інформації про різні аспекти діяльності університету і його підрозділів.

Б. СУЗДАЛЬЦЕВ,
старший інженер кабінету
радіофікації та програмованого
навчання.

Турбота про благоустрій

Приємно зараз зайти на територію, де розміщені корпуси біологічного, геолого-географічного факультетів, лабораторій, гуртожитків. Для того, щоб привести в порядок цей район, потрібно було чимало робочих днів і рук.

Тільки подекуди зараз можна побачити людей, які закінчують прибирання території. Працюють вони, в основному, на вивезенні сміття та підготовці площі для насадження дерев, кущів.

Щоб не тільки чистим, але й красивим було це університетське містечко, добре потрудились студенти-першокурсники, роботами яких керував Петро Васильович Вєрвєвкін. Мали першокурсники і своїх безпосередніх керівників — представників факультетів. Петро Васильович відзначає особливо хорошу роботу студентів філологічного факультету на чолі з доцентом А. А. Жабороком. Непогано трудились й студенти інших фа-

культетів.

Найбільше добрих слів було сказано про хлопців вантажних бригад В. Лопотана (В. Граждан, Д. Колбасов, М. Шаталін, В. Вонсович, А. Поварнін, Ф. Апостолов, С. Марков, В. Мулявін, М. Лебедев) та С. Кіракосяна (П. Постолєнко, В. Черпак, А. Скринник, І. Медведський, С. Семенов, М. Голванник). Добре працювали хлопці.

Гарно буде тут, коли зійде трава, посіяна дбайливими студентськими руками, зазеленіють навесні кущі, деревця. І особливо приємно буде тим, хто своїми руками саджав все це, а також таким викладачам, як М. М. Рижков, які зуміли заплити людей на працю, зробити її продуктивною.

Щоб чисто і ще красивіше було завжди — турбота господарів цієї території. Вони повинні щоденно підтримувати порядок.

Л. ШВИДЧЕНКО.

На прибиранні території біологічного факультету.

Фото В. РЕШЕТНИКОВА.

Про проведення Ленінського заліку

Згідно постанови Одеського обкому ЛКСМУ у всіх комсомольських організаціях з серпня 1970 року по квітень 1971 року проводиться Всесоюзний Ленінський залік, присвячений XXIV з'їзду КПРС, — «Ми справі партії і Леніна вірні».

Ленінський залік проводиться в два етапи. Перший етап закінчується 2 жовтня 1970 року до 50-ї річниці промови В. І. Леніна на III з'їзді РКСМ.

На початку першого етапу проводяться відкриті комсомольські збори у групових організаціях, на яких кожен комсомолец бере на себе підвищені зобов'язання по гідній зустрічі XXIV з'їзду КПРС.

В ході першого етапу необхідно, використовуючи всі засоби ідеологічної і організаційної роботи, розвернути серед молоді широке роз'яснення видатної праці В. І. Леніна «Завдання спілок молоді» як важливого теоретичного документу в будівництві нового суспільства, програми комуністичного виховання молоді, довести до свідомості кожної молодої людини зміст ленінського наказу «вчитися комунізму», його зміст в сучасних умовах, допомогти молоді у вивченні

промови В. І. Леніна на III з'їзді РКСМ, доповіді Генерального секретаря ЦК КПРС Л. І. Брежнєва «Справа Леніна живе і перемагає» на спільному урочистому засіданні ЦК КПРС, Верховної Ради СРСР і Верховної Ради РРФСР, присвяченого 100-річчю з дня народження В. І. Леніна, документів і матеріалів XVI з'їзду ВЛКСМ і XXI з'їзду ЛКСМУ.

Закінчується перший етап заліку 2 жовтня Всесоюзним Ленінським уроком «По-ленінськи вчитися комунізму», на якому кожен комсомолец повинен звітувати про свою особисту участь в діяльності комсомольської організації.

Другий етап закінчується в квітні 1971 року.

В ході другого етапу необхідно підвести підсумки виконання зобов'язань, взятих комсомольцями і молоддю, мобілізувати юнаків і дівчат на виконання лозунгу «Перетворимо кожен передз'їздовий день в день ударної роботи і відмінного навчання».

Одне з найважливіших завдань другого етапу — допомогти кожній людині успішно виконати передз'їздові зобов'язання, активізувати трудову і суспільно-полі-

тичну діяльність комсомольців.

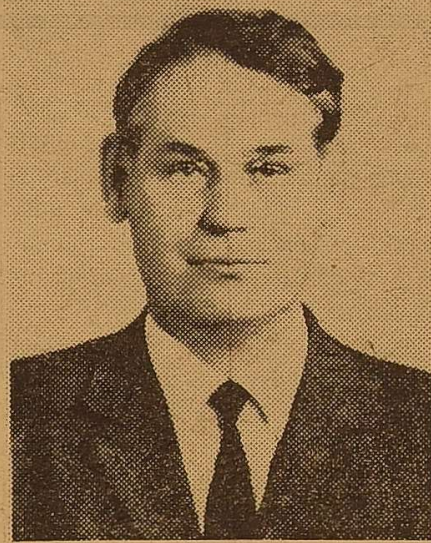
Ленінський залік завершується Всесоюзними комсомольськими зборами, на яких обговорюються підсумки XXIV з'їзду КПРС і завдання комсомолу по виконанню його рішень. Збори підводять підсумки виконання комсомольцями і молоддю соціалістичних зобов'язань на честь XXIV з'їзду КПРС, визначають конкретні заходи по виконанню нових завдань, поставлених партією, завдань нової п'ятирічки. Всесоюзним комсомольським зборам передують суспільно-політична атестація кожного комсомольця, яка проводиться напередодні з'їзду партії.

Збори приймають рішення про складання Ленінського заліку кожним з його учасників. Рішення про складання Ленінського заліку заноситься в облікову картку члена ВЛКСМ. Комсомольцям, які відзначилися в ході заліку, вручається значок ЦК ВЛКСМ «Ленінський залік».

В проведенні Ленінського заліку слід спиратися на всебічну допомогу і підтримку партійних, профспілкових та інших промислових організацій.

КОМІТЕТ ЛКСМУ ОДУ.

ПОЛУДЕНЬ ВІКУ

Завідуючому кафедрою української мови, докторові філологічних наук професору Степанові Пилиповичу Бевзенкові — п'ятдесят років. Народився він у селянській сім'ї, після семирічки закінчив Уманський педтехнікум. В 1938 році вступив на філологічний факультет Одеського університету. В перші дні Великої Вітчизняної війни йде добровільцем в армію і стає курсантом артилерійського училища. Недовго офіцер Бевзенко командував вогневим взводом на Південно-Західному фронті — лише півроку, а потім після важкого поранення довго лежав у госпіталі.

У грудні 1943 р. Степан Бевзенко знову сідає на студентську лаву в Одеському університеті.

Одержавши диплом з відзнакою,

Степан Пилипович працює спочатку лаборантом, а потім викладачем кафедри української мови, одночасно вчиться в аспірантурі, досліджуючи проблеми історичного синтаксису української мови.

Після успішного захисту кандидатської дисертації С. П. Бевзенко одержує призначення на роботу в Ужгородський університет. Тут продовжує працювати, насамперед, у галузі історичної граматики української мови, а також діалектології та ономастики. Одна з найбільших наукових праць С. П. Бевзенка — «Історична морфологія української мови».

В 1962 році Степан Бевзенко повертається в рідний університет. Маючи вчений ступінь доктора філологічних наук і вчене звання професора, він очолює кафедру української мови. Колектив викладачів кафедри протягом кількох років створює перший на Україні зворотний словник української мови. Під керівництвом професора С. П. Бевзенка успішно працює гурток з актуальних питань українського мовознавства.

Побажаємо нашому ювіляреві С. П. Бевзенкові всього найкращого у другій половині століття: відмінного здоров'я, ще більших успіхів на науково-педагогічній ниві, побільше талановитих учнів.

За дорученням колективу філфаку Ю. КАСІМ, доцент філологічного факультету.

З БІБЛІОГРАФІЇ ПРАЦЬ С. П. БЕВЗЕНКА

1. Історична морфологія української мови (Нариси із словозміни та словотвору), Ужгород, Закарпатське обласне вид. 1960 р. 416 с.
2. Вступ до української діалектології. Конспект лекцій для студентів, Одеса, 1963, 68 с. (МВССО УРСР, ОДУ).
3. Бевзенко С. П., Дзендзелівський Н. О. та Чучка П. П. Програма для збирання матеріалів до діалектологічного атласу українських говорів Закарпатської області УРСР, Ужгород, 1960, 87 с.
4. Основні проблеми історичного синтаксису української мови в українському радянському мовознавстві. (В кн. Матеріали ювілейної наукової сесії університету, присвяченої 50-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції, Одеса, 1968, с. 29—84. Одеський державний університет ім. І. І. Мечникова).
5. Вивчення мови української художньої літератури поживного п'ятдесятиріччя (підсумки, основні проблеми). В кн. Розвиток і оновлення видів і жанрів та мовно-стилістичних засобів художнього зображення в радянській літературі. Матеріали міжвузівської республіканської наукової конференції. Одеса, 1968, с. 139—141.
6. До характеристики складу лексики українських діалектів. Наукові записки Ужгородського університету, 1957, т. 26, Діалектологічний збірник, вип. 2, с. 164—188.
7. З історії української антропонимістики. Тези доповідей 5 міжвузівської республіканської

славистичної конференції, 25—30 вересня, 1962 р., Ужгород, 1962, с. 40—42.

8. Принципи побудови програми курсу української діалектології. Праці X республіканської діалектологічної наради. К., 1961, с. 207—214.

9. Спростереження над синтаксисом українських літописів XVII ст. Наукові записки Ужгородського державного університету, 1954, т. 9, с. 165—243.

10. До питання про «категорію стану» як окрему частину мови в українській мові. Наукові записки Ужгородського державного університету, 1959, т. 37, с. 183—187.

11. Практичні заняття з української діалектології. Одеса, 1970 р., с. 96.

12. Відмінності української діалектної мови на морфологічному рівні. Українська діалектна морфологія (кол. монографія), «Наукова думка», К., 1969, с. 5—14.

13. Л. А. Булаховський — історик української мови. До 80-річчя з дня народження Булаховського, ж. «Мовознавство», 1958, № 7, с. 26—30.

14. Деякі українські етимології. Доповіді та повідомлення Ужгородського державного університету, 1959, серія філологічна, № 4 с. 103—106.

15. Побудова інверсійного словника української мови. Тези доповідей наукової конференції філологічного факультету, присвяченої 100-річчю ОДУ, Одеса, 1965 р.

З ЛЮБОВ'Ю В СЕРЦІ

Студентський туристський поїзд «Україна», сформований за рішенням ЦК ЛКСМУ та Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, вирушив з Києва.

На пероні зібралось близько п'ятисот учасників подорожі по ленінських місцях. Це переможці ленінського заліку. Їх надіслали комсомольські організації майже всіх вузів республіки. Численно була представлена і делегація нашого міста. В її складі — студенти університету і консерваторії, політехнічного, будівельного, технологічного, Ізмаїльського педагогічного інститутів. В голові поїзда — його дирекція та представники ЦК комсомолу України.

В дорозі сумувати не доводилось. Експромтом організовані концерти, веселі пісні, сміх супроводжували нас на протязі всього маршруту. А коли в кінці подорожі по радіо був оголошений конкурс на кращий вірш чи гумористичне оповідання про дванадцять разом проведених днів, байдужих не залишилось.

Маршрут почався з Ульяновська — міста дитинства та юності Володі Ульянова. Тут пройшли його шкільні роки, формувалась свідомість, росла жадоба до знань. Тому так важливо було відчувати обстановку, ознайомитись з найдрібнішими деталями, аби пізна-

ти атмосферу, в якій формувався геній великої людини.

В Ульяновську є квартали, які не підлягають реконструкції. Проходячи ними, уявляєш давній Симбірськ. Такими стали для нас вулиці Ульянова (колиш Стрільцька), Леніна (колиш Московська), Льва Толстого (колиш Покровська). Меморіальні дошки на кількох будинках відзначають лише факти: тут в різні роки з 1878 жили Ульянови.

Одним з найважливіших етапів огляду визначних місць стало для нас відвідування Будинку-музею В. І. Леніна. Тут погляди приковує кожна кімната, кожна річ, що з документальною точністю відтворюють обстановку життя Ульянових. Просто мебльовані кімнати, величезна кількість прогресивної літератури того часу, сад, дбайливо доглядуваний членами родини, відсутність зайвих, непотрібних речей — здається все в цьому будинку підводить до розуміння головного — найвизначніших ленінських рис: скромності, природності, працьовитості.

Подорож вулицями міста продовжується — і на наших очах Ілліч зростає. Ось будівля колишньої чоловічої класичної гімназії — в ній навчався Ульянов, а трохи далі вікна суспільної Карамзінської бібліотеки — юний Ленін був її активним читачем.

Прямуємо до Волги, до Вінця — улюбленого місця прогулянок Володимира Ілліча. І тут, як логічне завершення всього баченого і пережитого, виникає перед усіма монументальний пам'ятник вождеві — ленінський Меморіальний центр. Всі зали і експонати його білокамінної споруди з однаковою силою, надовго привертають увагу. Особливо вразив підсумковий зал «Справа Леніна живе», де перед нами розкрилася історія соціалістичної Батьківщини, те, чим завдячує радянський народ діянням Ілліча. З особливим піднесенням, почуттям вдячності і гордості заходили до Урочистого залу, що вінчає всю експозицію.

Екскурсію по ленінських місцях міста завершено, попереду — Казань, нові враження, та нами оволодіває почуття смутку, бажання ще раз почути цікаві розповіді, відчувати, що основне із сказаного і баченого назавжди зафіксувала пам'ять. І ми знову йдемо вулицями старого Ульяновська, спускаємося до Волги, а в думках одне — ми мали щастя пізнати рідне місто Ілліча...

Лариса ДУЗЬ,
студентка філологічного факультету, учасниця подорожі по ленінських місцях.

(Далі буде)

ПЕРША КНИГА

В 1814 році, тобто через 20 років після заснування Одеси, у власність міської управи перейшла заснована Россетом друкарня. Про неї відомо, що там був «один верстат і шрифт для друкування на російській, латинській і французькій мовах». Продукція друкарні нам невідома. Очевидно, тут друкувались тільки канцелярські матеріали. Після переходу друкарні у власність міста була випущена відома зараз книга, на якій є вихідні дані: «Друковано з дозволу начальства в Одесі 1814 року». Книга називається «Накрес-

лення правил виховання в обох одеських благородних інститутах».

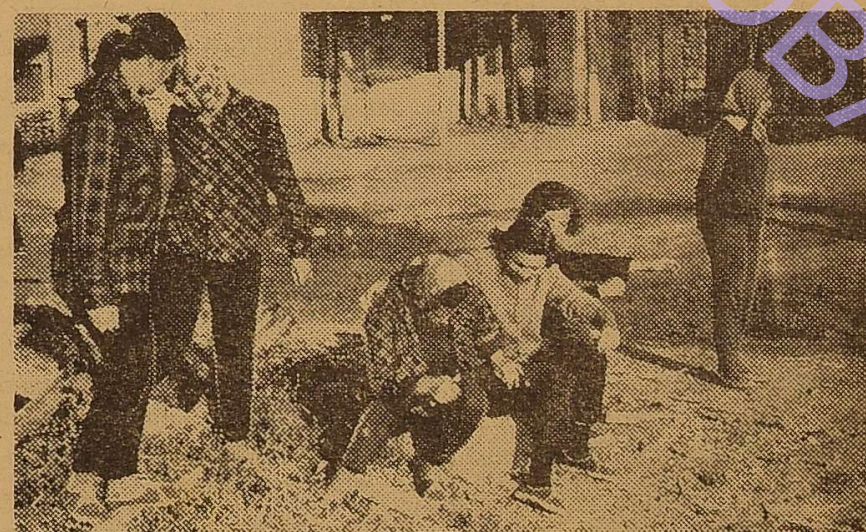
В книзі викладається організація, розпорядок і детальна програма занять перших середніх учбових закладів нашого міста. Сама назва «благородні інститути» і висока плата за навчання — 750 карбованців на рік, а також перелік предметів, що викладалися, говорять про те, що ці учбові заклади були призначені тільки для дворян. Під терміном «інститут» розумівся не вищий учбовий заклад, як тепер, а середній, закритого типу з чотирма класами. Сло-

ва «обох інститутах» означало, що є чоловіче і жіноче відділення.

Ця невеличка книжка обсягом в 38 сторінок на голубуватому ганчірковому папері з чітким шрифтом без жодної друкарської помилки — перша ластівка книжкової продукції міста.

Відомо всього три екземпляри цієї рідкісної книги. Один екземпляр зберігається в бібліотеці ім. Горького, а два інших — в бібліотеці нашого університету.

В. ФЕЛЬДМАН,
бібліограф наукової бібліотеки університету.

Студенти, які працюють в Іванівському районі, на перепочику.

Справа всієї громадськості

Радянські медики спираються у своїй повсякденній профілактичній роботі на широкий громадський актив. Важко переоцінити роль громадських охоронців здоров'я у боротьбі з інфекційними захворюваннями. Якими б великими не були досягнення медичної науки, вирішальну роль відіграють інколи саме ті заслони на шляху поширення інфекцій, котрі можна звести тільки при найширшій участі всього населення і, звичайно ж, медично грамотного активу, підготовленого товариствами Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

Нині в зв'язку з неблагополучною епідемічною обстановкою в ряді держав, з якими ми підтримуємо широкі торговельні, культурні і спортивні зв'язки, а також у зв'язку з деякими кліматичними особливостями останніх місяців літа (більше, ніж звичайно, жарких днів) виникла небезпека поширення гострих кишкових інфекцій — дизентерії, черевного тифу, паратифів, а також холери, яка вже давно у нас була подолана.

Кожний повинен знати, що найнебезпечніше джерело зараження — хвора людина. Збудник хвороби потрапляє у здоровий організм тільки через рот. Найсуворіше виконання правил особистої і громадської гігієни, швидка ізоляція хворих, карантин і профілактичне лікування тих, хто був з ними у контакті, — ось надійні заходи блокування інфекції. Розповсюдження санітарно-освітніх знань на заводах і фабриках, у колгоспах і радгоспах, у житловому секторі — одне з найважливіших завдань активістів охорони здоров'я, багатомільйонного загону членів товариств, Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

Але буває й так: лекції і бесіди проводяться, а умови для виконання гігієнічних правил не створені. А чи повсюди є, наприклад, переварена вода для пиття, чисті рушники? Чи не забувають господарники класти мило до умивальників? Чи добре обладнано

місця загального користування? За всім цим потрібен зацікавлений догляд не тільки членів санітарних постів і санітарних дружин, але й профспілкових, комсомольських організацій, широкої громадськості.

Збудники кишкових інфекцій, і в їх числі холери, бояться дезінфікуючих засобів: розчинів хлорного вапна, лізолу, хлораміну. Але чи скрізь є ці засоби, чи своєчасно і правильно вони використовуються? Активіст надає велику допомогу органам санітарно-епідеміологічної служби, якщо буде оперативно сигналізувати про кожне виявлене ним порушення гігієнічного порядку і активно добиватися його ліквідації.

Особливе значення має санітарне упорядкування вулиці, будинку, села, кожної садиби і ферми. Ретельна охорона від забруднення вододжерел: колодязів, ставків, річок, дотримання чистоти в туалетах, наявність кришок, які щільно закривають вигрібні ями, знищення мух, широке застосування в побуті і на виробництві дезінфікуючих засобів — це заходи, що відсувають небезпеку масових захворювань. Не можна забувати, що у вологому ґрунті садів і городів збудники гострих кишкових інфекцій, зокрема холери, виживають до 70 днів, у фекальних масах — до 50, а у вигрібних ямах — більш як 100 днів.

Назва ГОСТРА кишкова інфекція — не випадкова. Хвороба дійсно починається раптово і гостро: розладнується робота кишечника, може появитися блювота, загальне нездужання, температура інколи падає. Чим раніше розпочато лікування, тим вище гарантія безпеки для самого хворого і для жителів будинку, селища, міста. Необхідна саме швидка ізоляція кожного без винятку хворого — тільки так можна прискікти «розповзання» інфекції.

Активісти охорони здоров'я повинні допомогти лікарям виявити і всіх тих, хто був у контакті з хворим: адже в організм цих людей могла потрапити інфекція.

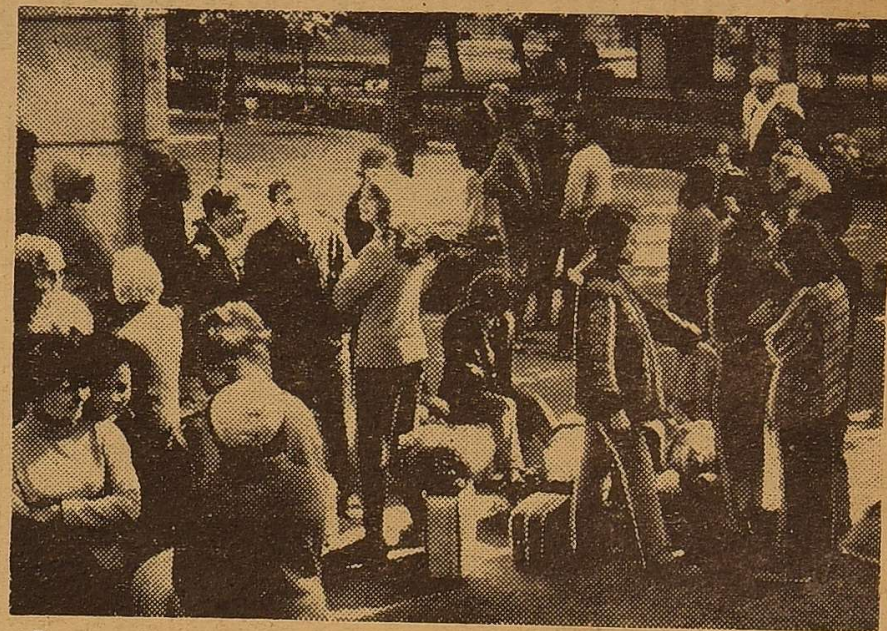
Тут теж не можна нікого забути, нікого пропустити — надзвичайно важливі всі до однієї ланки в колі оточення хворого, інакше лихо вирветься і знайде нові жертви. Не завжди легко виявити осіб, які мали контакти із хворим. Тому допомога жителів будинку, співробітників по роботі, всієї громадськості буде дуже потрібною.

У наш вік антибіотиків багато хвороб втратили свої колишні типові риси і проявляються в «стертих», а тому важкорозпізнавальній формі. Товариш по роботі нездужає. «Мабуть щось з'їв недоброякісне. Для чого через дрібницю лікарів турбувати?» Минає день-другий — і все нібито гаразд. Але чи так? Навіть при зовні легкому перебігу гострозаразної хвороби в організмі здорової людини збудники інфекції роблять свою чорну, руйнівну роботу, і, що не менш важливо, вони безпечні для оточуючих.

Поставити остаточний діагноз можна лише одержавши результати спеціального лабораторного аналізу. Але для цього треба (обов'язково треба!), щоб людина, яка занедужала, негайно звернулася до медичної установи. В силах широкої громадськості — не пропустити, не залишити в тіні жодного випадку навіть легкого кишкового розладу! Подвірні обходи, опити, спостереження, звичайно, допомагають виявляти захворювання навіть у найбільш прихованих формах та своєчасно вживати захисних заходів.

Свідомість, самовідданість і медична праотність завжди відрізняли активістів охорони здоров'я. На всіх етапах історії нашої країни громадські помічники медиків брали найактивнішу участь у розв'язуванні актуальних проблем охорони народного здоров'я. Можна сподіватися, що не підведуть вони і сьогодні.

Б. ЗАСІДАТЕЛ'ЄВ.
Головний інспектор
з санітарної освіти
Міністерства охорони
здоров'я СРСР.

В чеканні транспорту.

Фотоюд В. РЕШЕТНИКОВА.

Озеленення необхідне

Територія спортивного табору нашого вузу, що розташована на березі моря в с. Чорноморка, зовсім мало має зелених насаджень. Фінські будинки (а їх уже сім) стоять на голому місці. Необхідно посадити навколо них дерева, виноград.

Хоча на території і є вже десь близько 700 дерев і 300 кущів, липові алеї, все ж дуже багато місця ще пустого.

Ботанічний сад склав карту озеленення території, йде підготовка до закупки дерев. Зараз треба тільки виділити людей для підготовки території до озелення. Профком сподівається, що факультети виділять людей, особливо зараз, коли частина студентів залишена в місті для виконання різних робіт на університетських об'єктах.

А. ЛУПОЛОВЕР.

На універсіаді в Італії

Серед численних представників різних країн на універсіаді в Італії був представник і нашого університету. Це — Микола Авілов, майстер спорту міжнародного класу.

Він виступав в одному з най-

важчих видів легкої атлетики — десятиборстві і переміг, набравши 7803 очка. Вдало були виконані стрибки у висоту (2 м 09 см), у довжину (7 м 48 см) і біг на 400 метрів.

М. БУГАЙЦОВ.

В ГОДИНУ ДОЗВІЛЛЯ

ГОВОРЯТЬ, ЩО...

...відомий графоман граф Хвостов доводився родичем Суворову. Коли Суворов помирав, він покликав Хвостова і дуже прохав його не ганьбити себе і кинути писати вірші. Хвостов вийшов від Суворова, обливаючись сльозами. Всі кинулись до нього, стали розпитувати, як почував себе фельдмаршал. Хвостов безнадійно махнув рукою:
— Марить!

...одержавши Нобелівську премію, Ернест Хемінгвей був змушений волею-неволею прийняти запрошення на великий, дуже чинний і дуже нудний обід. Його сидікою за столом виявилась дуже балакуча дама, яка торохтіла невгаваючи і довела письменника до знемоги.

— Ох, що за чудова річ — літературна слава! Часом мені здається, що я могла б писати хороші романи, коли б знала, як це робиться! Благаю, містер Хемінгвей, в двох словах: як ви пишете?
— В двох словах, мадам? — перепитав Хемінгвей. — Прощу: ЗЛІВА НАПРАВО.

НЕЗАЧЕСАНІ ДУМКИ

Коли помилки стануть рідкістю, зросте їх значимість.

Кожний герой дня боїться еутінок.

Мавпа розсміялась, коли побачила своє відображення в дзеркалі. І тоді народилась людина.

І маятник хитається в ногу з часом.

У кого хороша пам'ять, тому легко про багато що забути.

Час Ейнштейна також відбивав міський годинник.

Коли переможець переходить на позицію ворога — це поразка.

Думки як правило поділені між сильними.

Важче всього думати ні про що.

Коли все в порядку, значить щось не в порядку.

Графомани здатні на все. Не уміють тільки писати.

ВАЖЛИВА ДІЛЯНКА РОБОТИ

Особлива епідеміологічна обстановка в нашому місті, обов'язкове рішення міськвиконкому, спрямоване на рішучу боротьбу з гострими кишковими захворюваннями, вимагають проведення ряду заходів, які попереджують виникнення інфекцій. Увагу працівників деканатів, кафедр, господарських служб та інших установ університету звернено на проведення проти-епідемічних заходів. При активній участі громадськості ці заходи активно впроваджуються в життя.

Сотні студентів та абітурієнтів разом з викладачами щоденно прибирають територію гуртожитків та навчальних корпусів, підтримують необхідний санітарний порядок.

Велика роль в системі прове-

дення профілактичних заходів відведена студентам четвертих і п'ятих курсів, які закінчили курси медсестер при Добровільному Товаристві Червоного Хреста. Вони цілодобово чергують у складі санітарних постів і установках університету. Ними укомплектовано медичні пункти двох обсерваторій, розгорнутих на базі спортивно-оздоровчого табору і гуртожитку № 4, укомплектовано створений при кафедрі неорганічної хімії дезінфекційний пункт. 46 студентів, об'єднаних в дві санітарні дружини, разом з лікарями і середнім медичним персоналом поліклініки № 12 провадять профілактичну роботу серед населення Центрального району міста.

Слід відзначити студенток, які

найбільш активно і кваліфіковано виконують свої обов'язки. Це тт. Краснова, Стадничук, Ольшанська, Добрава, які працюють в гуртожитку № 3, тт. Спиридонова, Чарикова, Копилова (гуртожитку № 5). Ці гуртожитки визнані за санітарним станом кращими в університеті. Слід відзначити добросовісну роботу таких товаришів, як Мачалая, Соколовська з другого обсерватора, Саркіс і Зверева з першого обсерватора, зав. дезпунктом старший лаборант Пуріч, медсестра Попова та ін.

Створена система медичного контролю забезпечила підтримку необхідного санітарного режиму, належної чистоти у всіх приміщеннях і на територіях вузу.

В. ПОКРОВСЬКИЙ.